

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI PUOLUSTUSVOIMISTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN 11 §:N MUUTTAMISESTA

Pääasiallinen sisältö

Ehdotuksessa esitetään muutettavaksi Puolustusvoimista annetun valtioneuvoston asetuksen (1319/2007) 11 §:n 1 momentin 7 kohdassa säädettyjä kenttäpiispan ja kenttärovastin viran kelpoisuusvaatimuksia. Kenttäpiispan viran kelpoisuusvaatimusta muutettaisiin siten, että erityisenä kelpoisuusvaatimuksena olisi ylempi pastoraalitutkinto tai riittävä kokemus kenttärovastin tehtävästä. Kenttärovastin tehtävään määrättävän sotilaspapin kelpoisuusvaatimusta muutettaisiin vastaavasti siten, että kenttärovastin tehtävään määrättävällä sotilaspapilla olisi kelpoisuus evankelis-luterilaisen kirkon kirkkoherran virkaan ja riittävä kokemus sotilaspapin tehtävästä.

1 Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 37 §:n 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä Puolustusvoimien virkojen ja tehtävien erityisistä kelpoisuusvaatimuksista.

Puolustusvoimista annetun valtioneuvoston asetuksen (1319/2007) 11 §:ssä säädetään erikoisupseerien virkojen erityisistä kelpoisuusvaatimuksista. Asetuksen 11 §:n 1 momentin 7 kohdassa säädetään kenttäpiispan, kenttärovastin ja muun sotilaspapin virkojen erityisistä kelpoisuusvaatimuksista.

2 Asian valmistelu

Asetus on valmisteltu virkamiestyönä puolustusministeriössä. Valmisteluun on osallistunut Pääesikunta. Valmistelun aikana on kuultu xx, xx, x..... Lisäksi asetus- ja muistioloannokset ovat olleet lausuntokierroksella xx.xx-xx.xx.2022.

3 Nykytila

Puolustusvoimista annetun lain 38 §:n 1 momentin mukaan tasavallan presidentti nimittää virkaan ja määrää tehtävään kenttäpiispan. Presidentti tekee nimittämistä ja tehtävään määräämistä koskevan päätöksen valtioneuvostossa sen ratkaisuehdotuksesta.

Kenttäpiispan virka kuuluu Puolustusvoimien ylimpiin sotilasvirkoihin ja on valtion virkamieslain (750/1994) 4 §:n 2 momentissa säädetty ns. erittelyvirka. Kenttäpiispan

virkaan nimitetään viiden vuoden määräajaksi kuten muihinkin Puolustusvoimien ylimpiin sotilasvirkoihin. Kenttäpiispa kuuluu Puolustusvoimien kenraalikuuntaan puolustusvoimien ylilääkärin ja puolustusvoimien pääinsinöörin ohella.

Kirkkolain (1054/1993) mukaan Puolustusvoimissa voi olla papin virkoja. Sotilaspappeja johtaa ja valvoo Puolustusvoimien hengellisen työn johtajana kenttäpiispa. Sotilaspappi on pappisviran toimittamisessa kenttäpiispan alainen. Kenttäpiispa kuuluu arkkihiippakuntaan. Kenttäpiispa on lisäjäsenenä tuomiokapitulissa, jos virkavirhettä tai kurinpitoa koskevassa asiassa on kysymys sotilaspapista. Kenttäpiispa on kirkon edustajana kirkolliskokouksessa ja kenttäpiispalla on piispainkokouksessa läsnäolo- ja puheoikeus. Kenttäpiispa ylläpitää ja kehittää yhteistyötä molempiin kansankirkkoihin sekä kirkollisen työn kansainvälistä yhteistyötä.

Puolustusvoimista annetun valtioneuvoston asetuksen 11 §:ssä säädetään erikoisupseerin erityisistä kelpoisuusvaatimuksista. Asetuksen 11 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaan erityisenä kelpoisuusvaatimuksena erikoisupseerin virkoihin on kenttäpiispalla ylempi pastoraalitutkinto, kenttärovastin tehtävään määrättävällä sotilaspapilla kelpoisuus evankelis-luterilaisen kirkon kirkkoherran virkaan ja muulla sotilaspapilla kelpoisuus evankelis-luterilaisen kirkon tai ortodoksisen kirkkokunnan papin virkaan.

Puolustusvoimat rekrytoi kaikki sotilaspapit Suomen evankelis-luterilaisesta kirkosta tai Suomen ortodoksisesta kirkosta, sillä kenttäpiispa ei vihi pappeja. Kaikki sotilaspapit ovat hiippakuntapiispojen vihkimiä kirkon pappisvirkaan. Reservin sotilaspapit toimivat siviilitehtävässään kirkon, koululaitoksen tai järjestöjen palveluksessa.

Sotilaspapiston työ taistelijan mielen ja henkisen kriisinkestävyuden vahvistamiseksi tapahtuu osaltaan pappisviran tehtävien, kuten hartauksien, kenttäehtoollisen ja sielunhoidon, mutta myös kriisituen, eettisen asiantuntemuksen ja sotilasetiikan koulutuksen kautta. Poikkeusoloissa kirkot ylläpitävät toiminnallaan, kuten jumalanpalveluksilla, avustustyöllä ja hautaus toimella väestön henkistä kriisinkestävyttä (KL 25:15 a §). Yhteys kirkon ja Puolustusvoimien välillä on katsottu merkittäväksi ja kenttäpiispa osallistuu myös Suomen evankelis-luterilaisen kirkon hallintoon.

Kenttäpiispan kelpoisuusvaatimukset

Ylempi pastoraalitutkinto on Suomen evankelis-luterilaisen kirkon 80 opintopisteen laajuinen erikoistumistutkinto, joka antaa valmiuksia, joita tarvitaan erityisesti tuomiorovastin, pappisasessorin ja hiippakuntadekaanin tehtävissä. Koulutuksesta on hyötyä myös muissa kirkon vaativissa hallinto-, johtamis- ja asiantuntijatehtävissä. Tutkinto kelpoistaa tuomiokirkkoseurakunnan kirkkoherran eli tuomiorovastin virkaan (Kirkkojärjestys 5:10 §) sekä hiippakuntadekaanin ja pappisasessorin tehtäviin (KJ 19:2 §).

Evankelis-luterilaisessa kirkossa on arkkipiispan lisäksi yhdeksän piispaa. Piispat ovat hiippakuntiansa valitsemia hengellisiä johtajia ja ylimpiä virkamiehiä. He toimittavat muun muassa vihkimiset pappisvirkaan ja tukevat papistoa. Piispat kokoontuvat yleensä kuusi kertaa vuodessa piispainkokoukseen linjaamaan muun muassa kirkon työtä ja hiippakuntien hallintoa koskevia asioita. Hiippakuntien piispoilla ylempi pastoraalitutkinto ei ole säädetty kelpoisuusehto, vaan hiippakunnan piispaksi valitaan piispanvaalissa luottamuksen saanut pappi.

Kenttärovastin kelpoisuusvaatimukset

Asetuksen mukaan kenttärovastin tehtävään määrättävällä sotilaspapilla on oltava kelpoisuus evankelis-luterilaisen kirkon kirkkoherran virkaan. Kirkkojärjestyksen (1055/1993) 6 luvun 10 §:n mukaan kirkkoherran virkaa hakevan tulee olla alemman pastoraalitutkinnon suorittanut pappi. Kirkkoherran virkaan vaaditaan lisäksi seurakuntatyön johtamisen tutkinto.

4 Muutostarpeet

Voimassa oleva säädös kenttäpiispan viran erityisistä kelpoisuusvaatimuksista sitoo kelpoisuuden nimenomaisesti yhteen Puolustusvoimien ulkopuolella suoritettuun evankelis-luterilaisen kirkon erikoistumiskoulutukseen, mikä käytännössä samalla rajoittaa Puolustusvoimien mahdollisuuksia huomioida mahdollisimman laajasti eri hakijoiden kykyä ja taitoa tehtävän hoitamiseen. Lisäksi Puolustusvoimissa saatu kokemus ja osaaminen erityisesti poikkeusolojen tehtävien ja vaatimusten osalta puoltavat tämän merkitystä.

Sotilasyhteisön kontekstin ja toimintatapojen tuntemusta voidaan pitää tärkeänä. Kenttäpiispaksi valittavalta voidaan siten edellyttää myös riittävää Puolustusvoimien ja sotilaspapin tehtävien tuntemista. Siksi on nähty tarpeelliseksi esittää muutosta kenttäpiispan ja kenttärovastin nykyisille kelpoisuusvaatimuksille.

Ehdotetulla valtioneuvoston asetuksella muutettaisiin Puolustusvoimien sotilaspapiston kelpoisuusvaatimuksia. Puolustusvoimista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttaminen kenttäpiispan ja kenttärovastin kelpoisuusvaatimusten osalta olisi tarpeen, jotta tehtävissä voitaisiin selkeämmin huomioida lisäksi Puolustusvoimissa hankittu osaaminen ja kokemus.

5 Keskeiset ehdotukset ja esityksen tavoitteet

Esityksessä esitetään muutettavaksi Puolustusvoimista annetun valtioneuvoston asetuksen (1319/2007) 11 §:n 1 momentin 7 kohta, jossa säädetään erityisistä kelpoisuusvaatimuksista kenttäpiispan ja kenttärovastin tehtävään määrättävän sotilaspapin virkoihin.

Esityksen tavoitteena on muuttaa kenttäpiispan ja kenttärovastin nykyisiä kelpoisuusvaatimuksia siten, että kenttäpiispan erityisenä kelpoisuusvaatimuksena

olisi ylempi pastoraalitutkinto tai riittävä kokemus kenttärovastin tehtävästä. Kenttärovastin viran kelpoisuusvaatimusta muutettaisiin vastaavasti siten, että kenttärovastilla olisi sotilaspapin kelpoisuus evankelis-luterilaisen kirkon kirkkoherran virkaan ja riittävä kokemus sotilaspapin tehtävästä.

Muutoksen tavoitteena olisi huomioida nykyistä paremmin hakijoiden Puolustusvoimissa hankittu osaaminen ja kokemus, sekä Puolustusvoimien tarpeen arvioida mahdollisimman laajasti eri hakijoiden kykyä ja taitoa tehtävän hoitamiseen myös organisaation sisältä.

6 Pääasialliset vaikutukset

6.1 Taloudelliset vaikutukset

Ehdotuksella ei olisi taloudellisia vaikutuksia.

6.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Ehdotuksella ei olisi vaikutuksia viranomaisten toimintaan.

7 Lausuntopalaute

Asetusehdotus oli lausuntokierroksella Lausuntopalvelu.fi- sivustolla xx.xx-xx.xx.2022 välisenä aikana. Lausuntoa pyydettiin xx, xx, xx. Lausuntopalauteiden mukaan.....

8 Säännöskohtaiset perustelut

11§. *Erikoisupseerin erityiset kelpoisuusvaatimukset.* Pykälän 1 momentin 7 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että kenttäpiispan erityisenä kelpoisuusvaatimuksena olisi ylempi pastoraalitutkinto tai riittävä kokemus kenttärovastin tehtävästä, kenttärovastin tehtävään määrättävällä sotilaspapilla kelpoisuus evankelis-luterilaisen kirkon kirkkoherran virkaan sekä riittävä kokemus sotilaspapin tehtävästä ja muulla sotilaspapilla kelpoisuus evankelis-luterilaisen kirkon tai ortodoksisen kirkkokunnan papin virkaan.

Voimassa olevan pykälän mukaan kenttäpiispan erityisenä kelpoisuusvaatimuksena on ylempi pastoraalitutkinto ja kenttärovastin tehtävään määrättävällä sotilaspapilla kelpoisuus evankelis-luterilaisen kirkon kirkkoherran virkaan.

Ehdotuksen mukaisesti vaihtoehtoisena kelpoisuusvaatimuksena kenttäpiispan virkaan olisi riittävä kokemus kenttärovastin tehtävästä ja kenttärovastin tehtävään määrättävällä sotilaspapilla kirkkoherran viran kelpoisuuden lisäksi riittävä kokemus sotilaspapin tehtävästä.

Kenttäpiispan virkaan valittavalta voitaisiin edellyttää riittävästi kirkon tuntemusta, jotta hän voisi toimia kenttäpiispana kirkkolainsäädännön mukaisissa kirkon hallinnon tehtävissä ja pitää yllä suhteita kirkkoihin ja muihin Suomessa toimiviin

uskonnollisiin yhteisöihin. Kuitenkin myös sotilasyhteisön kontekstin ja toimintatapojen tuntemusta voitaisiin pitää tärkeänä. Siten kenttäpiispaksi valittavalta voitaisiin vaihtoehtoisesti edellyttää riittävää Puolustusvoimien organisaation ja tehtävien, sekä kenttärovastin ja sotilaspapiston tehtävien tuntemusta.

Ehdotetun muutoksen tarkoituksena olisi laajentaa Puolustusvoimien mahdollisuuksia huomioida mahdollisimman laajasti eri hakijoiden kykyä ja taitoa tehtävän hoitamiseen. Vaihtoehtoisella kelpoisuusvaatimuksella olisi merkitystä myös poikkeusolojen tehtävien ja vaatimusten osalta.

9 Voimaantulo

Asetus on ehdotettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian

Esitys

Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen puolustusvoimista annetun valtioneuvoston asetuksen 11 §:n muuttamisesta.